

Tervise Arengu Instituut

National Institute for Health Development

I2SARE ja terviseprofiilid

Mare Ruuge

Tervisestatistika teabepäev

8. aprill 2010

Sisukord

- Mis on I2SARE
- Mis on (Eestis) terviseprofiilid
- Mis ühendab neid kahte teemat
- Milles on erinevused
- Valitud näitajad EL piirkondade võrdlemiseks
- Üks näide
- Kokkuvõte

Mis on I2SARE

Euroopa piirkondade tervise ebavõrdsuse indikaatorid (*Health inequalities indicators in the regions of Europe*). Euroopa Liidu projekt, käivitus 2008. a juunis ja lõpeb 2010.

Lühinimetus **I2SARE** (i'kaks'sare) tuleneb projekti prantsusekeelsest nimest: *Indicateurs d'inégalités de santé dans les régions d'Europe*.

Peamised partnerid ja töörühmade juhid on peale Prantsusmaa veel partnerasutustest Suurbritanniast, Saksamaalt ja Belgiast.

Ühinenud (associated) partnerid on 5-st riigist (üks neist TAI) ja ülejäänud liikmesriikidest on koostööd tegevad partnerid.

Ametlik veebileht: www.i2sare.eu

Mis on I2SARE (2)

Töötatakse välja Euroopa piirkondade terviseprofiilid EL terviseindikaatorite (ECHI indikaatorite) alusel. Valmib ca 300 EL piirkonna terviseprofiil (NUTS2 administratiivse jaotuse järgi, kusjuures Eesti on nii NUTS1 kui NUTS2 tasandil riik kokku). Veel töötatakse välja tüpoloogia tervisenäitajatelt sarnaste piirkondade rühmitamiseks.

Eesmärgiks on luua abivahend Euroopa ja piirkondade otsustajatele terviseülevaate saamiseks piirkonniti. Üks rakenduskohti on struktuurifondide rahade jaotamine, kuhu lisanduks seni seal puudunud tervisemõõde.

Üks töösuund on tegeleb piloottegevusega väiksemate piirkondade (nn alampiirkonnad) võrdlemiseks - seal osaleb Eesti oma maakondadega - et uurida võimalusi meie maakondade võrdlemiseks Euroopa teiste sarnaste väiksemate piirkondadega. Katseline andmekogumine tehakse 10 riigi näitel.

Lõppkonverents tulemuste tutvustamiseks toimub:

30. sept-1.okt. 2010 Budapestis

Mis on (Eestis) terviseprofiilid

Paikkonna terviseprofiil on dokument, mis aitab kaardistada piirkonna elanike tervise olukorda ja seda mõjutavaid tegureid.

Terviseprofiili abil saab määratleda peamised probleemid ja siis planeerida vajalikud tegevused.

Terviseprofiili koostamise eesmärgiks on tõsta inimeste elukvaliteeti, juhtida tähelepanu omavalitsuses tehtavate otsuste tervisemõjudele ja tagada tervise teemade integreerimine omavalitsuste arengukavadesse.

Ühtse teadlikkuse loomiseks on Tervise Arengu Instituut teinud 2009-2010. a mitmeid tegevusi:

- juhendmaterjal „Kohaliku omavalitsuse ja maakonna terviseprofiili koostamine. Juhised“
- terviseprofiili indikaatoreid tutvustav ja selgitav nimekiri koos andmekogumisel abistava **Exceli tabeliga** nii kohalikele omavalitsustele kui ka maavalitsustele.
- tervisedenduse baaskoolitused ja terviseprofiili koostamise koolitused ning nõustamine.
- Täpsem info: www.terviseinfo.ee (Kohalike omavalitsuste rubriigis) ja otselink on ka Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaasis <http://www.tai.ee/tstua>.

Mis ühendab neid kahte teemat?

Terviseprofiil

terviseülevaade, terviseaudit, ...

Piirkonnad

I2sare vaatleb ja võrdleb EL liikmesriikide ja kandidaatriikide piirkondi (umbes 300)

Meie terviseprofiilid koostatakse maakondade ja kohalike omavalitsuste kohta

Tervise Arengu Instituut

I2sare puhul partnerorganisatsioon

Meie terviseprofiilide puhul eestvedaja

Indikaatorite valik ning piirangutega arvestamine andmete kasutamisel

Raskused andmekogumisel piirkonniti - mida väiksemad piirkonnad, seda vähem on kõikselt kättesaadav statistika

Jätkusuutliku tuleviku kavandamine - EL andmekogumine peaks edaspidi toimuma projektis väljatöötatud näitajate alusel piirkonniti, siis on võimalik regulaarselt koostada võrdlusi ja rühmitada piirkondi.

Eestis - ei ole ühekordne tegevus, samamoodi on kavas regulaarne jätkamine.

Milles on erinevused?

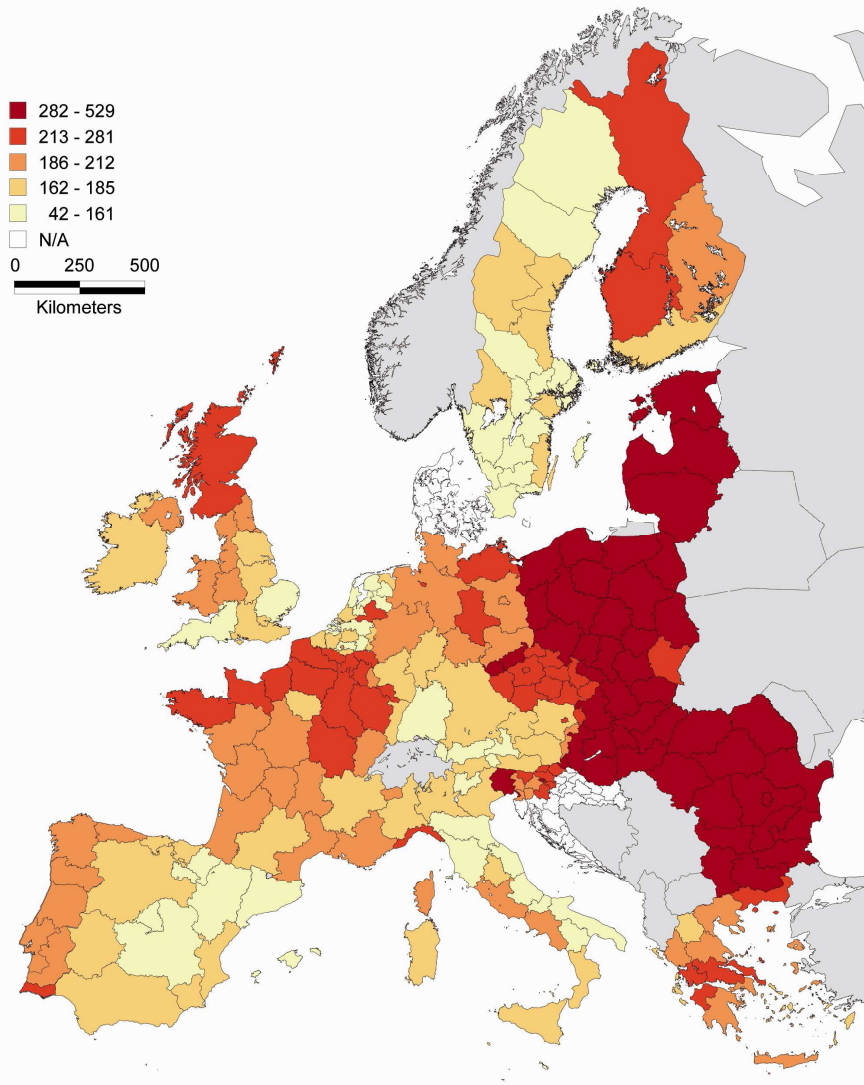
12sare jaoks on terviseprofiil lühike konkreetne dokument, mis koostatakse korraka kõigi 300 vaatlusaluse piirkonna kohta, kokku lepitud on järgmine sisu:

- Lühikokkuvõtte piirkonna iseloomustusega
- Terviseindikaatorite võrdlusega tabel
- 4 valitud näitajatega teemakaarti
- Tervisenäitajatelt sarnaste piirkondade rühma info.

Eelkõige piirkondade kõrvutamiseks ja ebavõrduste väljatoomiseks.

Eesti terviseprofiilid on eelkõige meie maakondade ja omavalituste ülevaated tervisest ja tervisega seotud teemadest. Esmaseks eesmärgiks kaardistada olukorda. Riigi tasandil kogutava statistika puudumisel kasutatakse rohkem kirjeldusi ja kohapeal kättesaadavaid andmeid. Ei koostata keskselt kõigi omavalitsuste kohta.

Kuna soovitude alusel on loodud eeldused sarnaste andmete kasutamiseks ja tulemuste võrdlemiseks, siis maakondade ülevaated koos nende omavalitsuste võrdlusega loovad eelduse Eesti ülevaate saamiseks ja piirkondade omavaheliseks võrdlemiseks.

Premature mortality (under 65) (Standardized mortality ratio per 100 000 population)

Näidis!

4 teemakaarti I2sare terviseprofiilis
piirkonniti:

1. Rahvastiku osakaal vanuses 75+,
2. Arste 100 000 elaniku kohta,
3. Imikusuremus,
4. Enneaegne (enne 65-a) suremus.

Valitud näitajad EL piirkondade võrdlemiseks

Rahvastik ja sotsiaal-majanduslikud tunnused	Emade vanus: alla 18-a % and 35-49-a %
	Elussünde 1000 elaniku kohta
	Vananemine % (65-a ja vanemad / 20-64-a x 100)
	Rahvastikutihedus (in / km ²)
	Rahvastik vanuses kuni 20 %
	Rahvastik vanuses 65+ %
	Rahvastik vanuses 20-64 %
	Rahvastik vanuses 75+
	Töötud vanuses 15-64 %
	Täiskasvanud (25-64-a) keskharidusega %
	Täiskasvanud (25-64-a) kõrgema haridusega %
Suremus	Perinataalsuremuskordaja (1000 sünni kohta)
	Imikusuremuskordaja (1000 elussünni kohta) profiilides on surmad vanuseti
	Standarditud suremuskordaja (SSK) soo järgi, kõik põhjused
	SSK soo järgi, kasvajak
	SSK soo järgi, vereringeelundite haigused
	SSK soo järgi, välispõhjused
	SSK soo järgi, kõik põhjused alla 65-a profiilides on surmad vanuseti

Valitud näitajad EL piirkondade võrdlemiseks (2)

Tervishoiu- töötajad	Arste 100 000 elaniku kohta	Tervisehoiu- teenuse osutajad ja töötajad - on profiilis peamiselt kirjeldustena
	Ämmaemandaid 100 000 elaniku kohta	
	Õdesid ja ämmaemandaid 100 000 elaniku kohta	
Tervishoiu- teenused	Haiglate ravivoodeid 100 000 elaniku kohta	Tervisehoiu- teenuse osutajad ja töötajad - on profiilis peamiselt kirjeldustena
	Psühhiaatria ravivoodeid 100 000 elaniku kohta	
	Aktiivravivoodeid 100 000 elaniku kohta	
	Haiglast lahkunuid 100 000 elaniku kohta	
Haigestumus	Keskmine eluiga soo järgi	Tervisehoiu- teenuse osutajad ja töötajad - on profiilis peamiselt kirjeldustena
	Aidsi juhud 100 000 elaniku kohta profiilides on HIV juhud	
	Madala sünnikaaluga sündinute osakaal %(alla 2500g)	
	Liiklusõnnetustes surnute ja vigastatute arv 100 000 elaniku kohta	
Riskifaktorid	Rasvunute osakaal % (BMI >= 30) täiskasvanud rahvastikus	Tervisehoiu- teenuse osutajad ja töötajad - on profiilis peamiselt kirjeldustena
	Ülekaaluliste osakaal (BMI 25 - 29.99) täiskasvanud rahvastikus	
	Igapäevasuitsetajate osakaal vanuses 15-a ja vanemad	

Keskmine sünnikaal, elussünnid, 2008

SR30: Sünnikaal raseduskestuse või elulisuse
ja maakonna järgi

Maakond: Eesti

Aasta: 2008

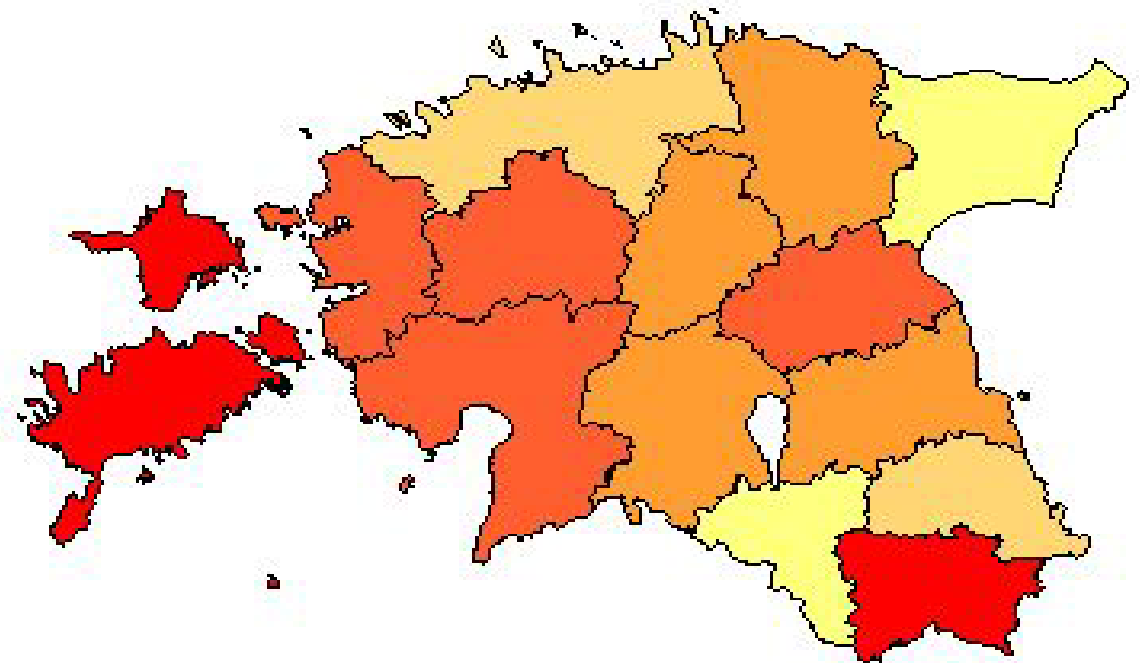
Raseduskestus/ elulisus: Elusalt sünnid

Näitaja: Keskmine sünnikaal, grammi

	3 376,46 - 3 495,88 (3)
	3 496,93 - 3 524,34 (4)
	3 525,29 - 3 543,54 (4)
	3 568,34 - 3 594,76 (4)
	3 604,69 - 3 630,39 (3)

Andmeallikas: Tervise Arengu Instituut

Kaardiallikas: Maa-amet, Eesti Statistikaamet

Kokkuvõtteks

Kui on olemas regulaarselt koostatud ülevaade ja võimalus võrrelda ennast teistega, siis on kergem märgata erinevusi (ebavõrdsust) ning olukorda parandada.

Ühtlasi on terviseprofiilide koostamine hea võimalus parandada horisontaalset koostööd nii piirkondades kui riigi tasandil ning tõsta terviseteemasid senisest paremini esile.

TÄNAN!
mare.ruuge@tai.ee